

VAN HEINDE

COSTA RICA

Een tevreden roker

Magisch is de afbeelding van vroege rokers uit de tijd dat afbeeldingen nog niet vanzelfsprekend waren. Tot die categorie behoort dit beeldje van vulkaansteen uit de Linea Vieja-cultuur in Costa Rica, gemaakt tussen 900 en 1100.

Voorgesteld is een medicijnman of sukia die uit een buisvormige pijp rookt, al kan ook een primitieve sigaar uitgebeeld zijn. De voorstelling onderstreept het belang bij de Indianen om een roes op te wekken en met rook een aangename verdooving te krijgen. Daarnaast kan men met tabaksrook boze geesten bezweren.

Het beeldje meet ruim elf centimeter en is compact van uitvoering. Duidelijk is te zien hoe de beeldhouwer de zittende persoon als het ware uit het steen bevrijd heeft.

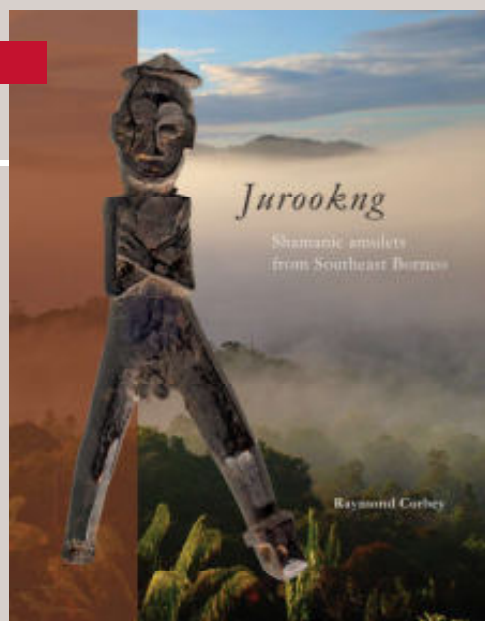
**Pipe Museum, Prinsengracht 488,
1017 KH Amsterdam**

ZUIDOOST BORNEO

Sjamanistische amuletten

Dayak-geestenpresters in Zuidoost Borneo bezwoeren geesten en genazen zieken met behulp van amuletten die hun hulpgeesten voorstellen. Ook bewaarden families zulke amuletten in hun *longhouses* en woningen, ter afweer van allerlei onheil. Tot in de 20ste eeuw werden de geraffineerde houtsnijwerkjes, ingesmeerd met het bloed van offerdieren, als talisman meegenomen op rituele sneltochten.

In de loop van de 20ste eeuw verloor de animistische kosmologie, die de achtergrond vormde van deze praktijken, veel van haar kracht. Katholieke missionarissen uit Noord-Brabant bestreden het geestengeloof. Samen met de Nederlandse koloniale overheid traden zij op tegen onder meer het koppensnellen en het offeren van slaven of gevangenen bij initiaties en doodsrituelen. De oerwouden werden op

EN VERRE...

Boeddha, de ontwaakte

Je treft hem tegenwoordig in vele gedaanten aan in woonkamers en tuinen, gemaakt van hout, steen, brons, plastic, beton of koper: Boeddha.

Van een heel andere orde dan deze populaire beeldjes zijn de ruim zestig bijzondere kunstwerken waarin Boeddha centraal staat, die in de Nieuwe Kerk in Amsterdam worden tentoongesteld.

Het leven van Boeddha, de weg naar nu toont het levenspad van Siddhartha Gautama, dat is verdeeld in vijf fases: de gboorte, de ommekeer, de verlichting, de eerste predeking en de dood. Een schat aan eeuwenoude objecten en hedendaagse kunst wisselen elkaar af. Een van de kunstschaten is deze 239 cm hoge zandstenen Boeddha uit China. Datering: Noordelijke Wei-dynastie, eind 5de-begin 6de eeuw. Collectie Ben Janssens, Londen.

De Nieuwe Kerk, Amsterdam.

Van 16 september t/m 3 februari 2019

CHINA

grote schaal gekapt, waarmee hun betekenis als domein van geesten afnam. Door deze en andere ontwikkelingen verloren ook de amuletten aan betekenis. Ze vonden in toenemende mate hun weg naar westerse collecties.

Dit boek beschrijft een zeventigtal amuletten die in de loop van de jaren 60 ter plekke verzameld werden door een agent van de Koninklijke Pakketvaart Maatschappij.

Het biedt een gedetailleerde analyse van hun stijl, betekenis en rituele context, tegen de achtergrond van de rijke traditionele geestenwereld, de invloed van islamitische sultans en christelijke missionarissen en ingrijpende verschuivingen in de traditionele cultuur in de loop van de 20ste eeuw.

**Jurookng
Raymond Corbey
240 pagina's
Prijs € 65,-**